

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 37g/2020 și nr. 48g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 59 alin.
(1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(anularea hotărârii adunării creditorilor)

CHIȘINĂU

2 iulie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate pe 13 martie 2020 și, respectiv,
pe 6 aprilie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 2 iulie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepția de neconstituționalitate a articolului 59 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Dragoș Chetaru în interesele S.R.L. „New Next”, parte în dosarul nr. 2i-19/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, și, respectiv, de dl director general interimar Adrian Onceanu în interesele Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, parte în dosarul nr. 2rci-95-20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizările privind excepția de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dna judecător Mariana Fondos-Frațman de la Judecătoria Chișinău, sediul central, și, respectiv, de un complet din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ de la Curtea de Apel Chișinău (judecătorii dl Boris Bîrca, dl Eugeniu Clim și dna Steliana Iorgov), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea acestora într-un singur dosar, în baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, fiindu-i atribuit numărul 37g/2020.

A. Circumstanțele litigiului principal

Sesizarea nr. 37g/2020

4. Pe 6 martie 2019, debitorul S.R.L. „New Next” a formulat o cerere introductivă privind intentarea procedurii de insolvență în privința sa.

5. Pe 7 martie 2019, prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, a fost admisă spre examinare cererea introductivă menționată *supra* și instituită perioada de observație cu aplicarea măsurilor corespunzătoare de asigurare.

6. Pe 13 mai 2019, prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, a fost intentat procesul de insolvență în privința debitorului S.R.L. „New Next”.

7. Pe 21 februarie 2020, s-a desfășurat adunarea de raportare a creditorilor S.R.L. „New Next”, în cadrul căreia au fost adoptate mai multe hotărâri.

8. Pe 24 februarie și pe 27 februarie 2020, dl avocat Dragoș Chetaru în interesele debitorului insolubil S.R.L. „New Next”, și, respectiv, dna creditor Aliona Ionaș, au solicitat în instanța de insolabilitate anularea hotărârilor adunării creditorilor din 21 februarie 2020.

9. Pe 9 martie 2020 dl avocat Dragoș Chetaru, în interesele debitorului insolubil S.R.L. „New Next”, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textelor „pentru încălcări de procedură” și „pentru ilegalitate la cererea creditorilor care:

a) au votat împotriva hotărârii, faptul fiind consemnat în procesul-verbal al adunării;

b) nu au fost admiși la adunare fără temei legal sau nu au fost înștiințați în modul stabilit de prezenta lege despre data, ora și locul adunării;

c) sunt lezați în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi”, conținute în articolul 59 alin. (1) [*anularea hotărârii adunării creditorilor*] al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

10. Pe 9 martie 2020, printr-o încheiere a Judecătoriei Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției întregului alin. (1) al articolului 59 și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Sesizarea nr. 48g/2020

11. Pe 13 noiembrie 2015, prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău, a fost intentat procesul de insolabilitate în privința S.C. „Belvilcom” S.R.L.

12. Pe 26 noiembrie 2019 adunarea creditorilor a hotărât lichidarea debitorului insolubil prin aplicarea procedurii falimentului.

13. Pe 9 decembrie 2019, prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, s-a decis aplicarea față de S.C. „Belvilcom” S.R.L. a procedurii falimentului.

14. Pe 30 ianuarie 2020, prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, a fost respinsă cererea Î.S. „Calea Ferată din Moldova” de anulare a hotărârilor adunării creditorilor din 26 noiembrie 2019.

15. Pe 4 februarie 2020, Î.S. „Calea Ferată din Moldova” a contestat cu recurs Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 9 decembrie 2019.

16. Pe 17 martie 2020, Î.S. „Calea Ferată din Moldova” a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 59 alin. (1) din Legea insolabilității.

17. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2020 a fost admisă ridicarea excepției și sesizată Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

18. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16
Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

[...]

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

[...]

19. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 59 Anularea hotărârii adunării creditorilor

„(1) Hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului, precum și pentru motive de ilegalitate, la cererea creditorilor care:

- a) au votat împotriva hotărârii, faptul fiind consemnat în procesul-verbal al adunării;
- b) nu au fost admiși la adunare fără temei legal sau nu au fost înștiințați în modul stabilit de prezenta lege despre data, ora și locul adunării;
- c) sunt lezați în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi.

(2) Cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei în termen de 5 zile calendaristice de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor și se soluționează în ședință publică în cel mult 10 zile lucrătoare, cu citarea celui care a introdus

cererea, a administratorului insolvenței/lichidatorului și a președintelui adunării creditorilor.

(3) Anularea hotărârii adunării creditorilor trebuie adusă la cunoștință tuturor creditorilor. Încheierea de anulare poate fi atacată cu recurs de orice creditor chirografar sau creditor garantat. Încheierea de respingere a cererii de anulare poate fi atacată cu recurs de către solicitant.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

20. Autorul sesizării nr. 37g/2020 susține că prevederile articolului 59 alin.(1) din Legea insolvenței instituie o delimitare pentru modalitățile de apărare folosite în cadrul unui proces judiciar în funcție de statutul participantului – debitor sau creditor, rezultând o diferențiere între drepturile lor procesuale.

21. De asemenea, autorul sesizării invocă imposibilitatea unei apărări efective a dreptului de proprietate al debitorului împotriva hotărârii ilegale a adunării creditorilor, deoarece creditorii pot emite o hotărâre în defavoarea dreptului de proprietate al debitorului. Autorul susține că după stingerea creanțelor tuturor creditorilor pot să rămână bunuri ale debitorului insolvent, iar ca rezultat, acesta ar putea ieși din starea de insolvență și ar putea să-și continue activitatea.

22. Autorul sesizării nr. 37g/2020 consideră că norma contestată este în contradicție cu articolele 4, 16, 20, 26, 46 și 54 din Constituție.

23. Autorul sesizării nr. 48g/2020 susține că prevederea contestată îngreuează accesul liber la justiție al creditorului în cazul încălcării procedurii de convocare și desfășurare a adunării creditorilor prin necomunicarea datei, orei și locului desfășurării adunării. Prin urmare, această normă încalcă și dreptul la proprietate.

24. Autorul sesizării consideră că norma contestată încalcă articolele 1 alin. (3), 20, 26, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

25. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

26. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

27. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în interesul S.R.L. „New Next”, în dosarul nr. 2i-19/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, și, respectiv, în interesul Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, parte în dosarul nr. 2rci-95-20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, excepțiile sunt formulate de subiecte abilitate cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

28. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 59 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

29. Curtea constată că norma contestată ar putea fi aplicată de către instanțe. După cum rezultă din fiecare sesizare și încheiere a instanței, pe rolul instanțelor

de judecată se află două dosare care au la bază o cerere de anulare a hotărârilor adunării creditorilor debitorului insolubil.

30. Curtea constată că textul criticat a constituit anterior obiect al controlului constituționalității (a se vedea DCC nr. 80 din 9 iulie 2018), dar în acel caz Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea, deoarece aceasta nu a fost motivată.

31. Curtea reține că autorii sesizărilor susțin că norma contestată ar veni în contradicție cu articolele 1 alin. (3), 4, 16, 20, 26, 46 și 54 din Constituție.

32. Cu referire la pretinsa încălcare a articolelor 1 alin. (3), 4 și 54 din Constituție, Curtea subliniază că aceste norme comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza tuturor legilor Republicii Moldova și nu pot constitui repere separate. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu un drept fundamental, care trebuie să fie aplicabil (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 18; HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 7 din 24 ianuarie 2020, § 17; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18; DCC nr. 30 din 19 martie 2020, § 18; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23; DCC nr. 62 din 11 iunie 2020, § 27).

33. Curtea nu poate reține argumentele cu referire la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție. Curtea reiterează că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte a persoanei. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un asemenea tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 22 noiembrie 2018, § 34, și HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, §§ 29-30; HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 32). Așadar, o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor.

34. Curtea reiterează că principiul egalității nu presupune uniformitate. Acest principiu presupune un tratament egal în situații egale. Pentru situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Prin urmare, nu există o situație de egalitate între debitorul insolubil și creditorul acestuia. Odată cu declanșarea procedurii de insolabilitate, statutul procesual al participanților este diferit. Hotărârile adoptate de adunarea creditorilor privesc realizarea intereselor legitime ale acestora, în mod colectiv, în vederea recuperării creanțelor lor. Legea insolabilității stabilește în articolul 1, ca scop general, proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit. Acest scop general ține de asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lekić v. Slovenia* [MC], 11 decembrie 2018, § 106; HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 61). Sarcina principală a procesului de insolabilitate este de a proteja creditorii de eventualele pierderi, iar în cazul în care acest fapt nu este posibil, pierderile trebuie minimalizate.

35. Cu privire la pretinsa încălcare a dreptului de proprietate privată, care este garantat de articolul 46 din Constituție, Curtea reamintește că acesta nu este un drept absolut, suportă limitări și este susceptibil de ingerințe ale statului în

privința exercitării de către persoană a atributelor sale. Instituirea limitelor este permisă de necesitatea asigurării unui echilibru între interesele individuale și interesul general, precum și între interesele individuale (a se vedea DCC nr. 161 din 10 decembrie 2018, § 30; DCC nr. 52 din 2 iunie 2020, § 23).

36. Totuși, problema unei eventuale încălcări a dreptului de proprietate prin hotărârile creditorilor nu poate fi analizată într-un proces din fața Curții Constituționale, care efectuează un control al constituționalității unor acte clar stabilite de Constituție. Această problemă rămâne de competența instanțelor de drept comun. Din punctul de vedere al Constituției, este esențial ca Legea insolvenței să conțină garanții procesuale suficiente care să-i ofere persoanei posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cauza în fața autorităților competente astfel, încât să permită contestarea efectivă a măsurilor care îi afectează dreptul de proprietate (a se vedea *Lekić v. Slovenia* [MC], 11 decembrie 2018, § 95).

37. În consecință, Curtea trebuie să verifice dacă autorii sesizărilor își pot apăra efectiv cauza și dacă prevederile Legii insolvenței permit accesul la un tribunal din perspectiva articolelor 20 și 26 din Constituție, precum și dacă participanților la procesul de insolvență li se acordă suficiente garanții procesuale de a-și apăra cauza în scopul contestării măsurilor care interferează cu drepturile lor.

38. Curtea nu reține argumentele invocate de autorii sesizărilor în privința existenței unei ingerințe în articolul 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție. Curtea consideră că, odată ce, potrivit articolelor 5 din Legea insolvenței, 38 și 355 din Codul de procedură civilă, procesul de insolvență se declanșează de către instanță și decurge sub supravegherea ei, iar actele instanței de insolvență pot fi contestate cu recurs în instanța ierarhic superioară, accesul liber la justiție nu este afectat. Existența acestor prevederi presupune că instanța poate examina toate circumstanțele relevante pentru cauză. Prin urmare, nu există o ingerință în accesul liber la justiție. Mai mult, chiar autorii sesizărilor au ridicat excepția de neconstituționalitate în fața instanțelor care urmează să se pronunțe asupra cererilor de anulare a hotărârilor adunării creditorilor debitorului insolvent.

39. De asemenea, Curtea observă că, în cazul în care soluția pronunțată de instanța de insolvență este în defavoarea persoanelor care au formulat cererile, aceștia dețin competența de a contesta hotărârea/încheierea respectivă. Potrivit articolului 8 alin. (1) din Legea insolvenței, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi contestate numai cu recurs și numai în cazurile expres prevăzute. În acest sens, alin. (3) al articolului 59 din Legea insolvenței stabilește că „încheierea de respingere a cererii de anulare poate fi atacată cu recurs de către solicitant”. Astfel, Curtea observă că normele contestate nu sunt de natură să afecteze accesul liber la justiție și dreptul la apărare, garantate de articolele 20 și 26 din Constituție.

40. Curtea notează că aceste excepții de neconstituționalitate nu intră în sfera controlului de constituționalitate, dat fiind faptul că motivele autorilor se referă la aspecte ce țin de interpretarea și de aplicarea legii. Curtea reiterează că această competență le revine instanțelor de judecată (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 25; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 56; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 29). De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor

Omului a subliniat că rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50 și § 51).

Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările sunt inadmisibile și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepția de neconstituționalitate a articolului 59 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de S.R.L. „New Next”, parte în dosarul nr. 2i-19/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, și, respectiv, de Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, parte în dosarul nr. 2rci-95-20, reprezentată de directorul general interimar Adrian Onceanu, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 2 iulie 2020

DCC nr. 78

Dosarul 37g/2020